

UVOĐENJE INDIVIDUALNOG PRISTUPA U NASTAVU TEHNIČKOGA ENGLESKOG JEZIKA

Ivana Špiranec*

Tehničko veleučilište, Zagreb

Ovaj je rad rezultat istraživanja projekta provedenog na skupini studenata prve i druge godine, smjer strojarstvo na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu u sklopu nastave Tehničkoga engleskog jezika. Rad se bavi pitanjem je li moguće održati motivaciju na razini, pod pretpostavkom da su učenici cijelu akademsku godinu uključeni u proces individualizacije učenja koje bi se ujedno trebalo pratiti i vrjednovati. Ujedno se prati kako se to reflektira na njihov angažman u samoj nastavi, uvezvi u obzir da su zadaci koje rade samostalno koncipirani, tako da su dio nastavnoga plana. Nakon sudjelovanja u projektu, studenti su izrazili stavove o svom angažmanu u kojima su još bolje objasnili suodnos motivacije, vrednovanja i individualizacije učenja.

Ključne riječi: motivacija, vrjednovanje, individualizacija učenja

NASTAVA STRANOGA JEZIKA NA TEHNIČKIM FAKULTETIMA

Ulaskom u učionicu profesor stranoga jezika suočava se s bezbroj problema. Kako pripremiti studente za rad, kako ih motivirati i izvući ono najbolje iz njih, kako ispuniti njihova očekivanja i na kraju, kako ocijeniti njihovo znanje. Vrlo često se događa da unatoč trudu profesora, aktivnost na satu nije onakva kakvu očekujemo.

Je li tome kriva činjenica da studenti nisu dovoljno motivirani za sudjelovanje u procesu učenja tijekom cijele godine, kada je dovoljno učiti nekoliko tjedana za vrijeme ispitnih rokova i proći ispit? Isto tako, postavlja se i pitanje je li taj završni test uistinu mjerilo znanja studenata i treba li proces vrjednovanja biti provođen sustavno kroz cijelu godinu, te bi li to imalo utjecaja na motivaciju.

Bitno je za ovaj rad naglasiti da nastava tehničkoga engleskog jezika na tehničkim fakultetima obuhvaća čitanje stručne literature s osnovnim ciljem razvijanja vještine čitanja i razumijevanja tehničke grade. Glavni je zadatak razviti kod studenata sposobnost snalaženja u stručnom tekstu i pronalaženja relevantnih informacija. Pri tome se naglasak stavlja na usvajanje stručne tehničke terminologije i onih gramatičkih struktura koje su karakteristične za tehnički tekst, kako bi se studentima olakšalo buduće čitanje stručne literature i priprema za samostalan rad na tom polju.

* Ivana Špiranec, Tehničko veleučilište, Zagreb, tel: 01 6226 492, e-mail: ivana.spiranec@zg.htnet.hr

Na kraju godine studenti se testiraju pismeno i usmeno, a od njih se očekuje da vladaju stručnom literaturom i tehnikama čitanja stručnih tekstova. Ipak, testovi kojima ispitujemo njihovo znanje zapravo i nisu strukturirani tako da ocjenjuju koliko su oni uspjeli razviti te vještine, jer je to vrlo teško mjerljivo, a posebno s obzirom na činjenicu da se nastava odvija samo jednom tjedno te se provjerava koliko su dobro uspjeli usvojiti gradivo koje je obrađeno na predavanjima.

Postavlja se pitanje je li moguće integrirati oblik individualnog učenja u već postojeći sustav ocjenjivanja i kakav bi efekt koegzistencija obaju imala na nastavu.

VRJEDNOVANJE I MOTIVACIJA

Ocenjivanje je svakako glavni pokretač za učenje i stoga predstavlja bitan dio u procesu učenja. Ono je potrebno jer osim što motivira, daje povratnu informaciju učeniku i učitelju, kao i uvid u kvalitetu poučavanja.

McNamara (2000:11) definira testiranje znanja stranoga jezika kao proces skupljanja dokaza o općim i specifičnim jezičnim vještinama pojedinca prema njihovom uspjehu u rješavanju zadataka koji tvore bazu za izvođenje zaključaka o korištenju tih vještina u stvarnim jezičnim kontekstima.

On prema metodi razlikuje testove koji uglavnom ispituju gramatiku, vokabular, slušanje ili razumijevanje teksta (*paper-and-pencil language tests*), od onih koji ocjenjuju jezične vještine kroz čin komunikacije (*performance tests*). (McNamara, 2000: 5,6)

Dobro je poznato da je pri izradi testova najvažnije da su objektivni, pouzdani i standardizirani. Stoga ne čudi činjenica da su testovi u kojima su ponuđeni odgovori točno – netočno (*true-false*), ili oni koji nude više odgovora od kojih je jedan točan (*multiple – choice testovi*) vrlo frekventni. Oni primarno omogućuju precizno vrjednovanje jer je točan odgovor na pitanja u takvom testu samo jedan. Ipak, na taj način događa se da se pismenim testiranjem znanje ocjenjuje tako da učenik ne upiše ni jednu riječ, što nije dobro i ne može se uzeti kao mjerilo znanja, jer je moguće pogoditi točan odgovor i bez previše znanja.

Način vrjednovanja se proteklih se godina uvelike izmijenio i sve se rjeđe svodi samo na ocjenu završnog ispita. Sve je prisutnije vrjednovanje u kojem se ocjenjuje čitav proces učenja, napretka i tendencija s ciljem da se na taj način uspostavi konstruktivan suodnos između učenja i poučavanja, koje McNamara (2000: 7) naziva vrjednovanjem postignuća (*achievement test*) i razlikuje ih od testova u kojima je kriterij vrjednovanja snalaženje učenika u budućim svakodnevnim jezičnim situacijama, bez osvrтанja na proces učenja i njegova postignuća (*proficiency tests*).

Posljednjih godina iz mode polako izlazi percepcija testiranja koja ima ulogu zagorčiti život studentima i u kojoj su poučavatelji percipirani kao bogolika stvorenja koja jedva čekaju da dođe vrijeme «naplate»? Uloga poučavatelja sve je više viđena kroz poticanje studenata na što bolje i uspješnije usvajanje stranoga jezika, a ne na pronalaženje pogrešaka i svođenje nastavnog procesa na donošenje procjene studentova rada na temelju završnog ispita.

Evaluacija, kao i učenje, sve češće postaje proces i na taj način snažno uvjetuje i oblikuje razinu motivacije tijekom cijelog procesa usvajanja novih znanja, poboljšavajući tako

komunikaciju između profesora i studenata, što u konačnici dovodi i do boljih rezultata.

Motivacija je oduvijek pobuđivala interes profesora, posebice kada je očito da student ima potencijala, a uspjeh izostane. Tada se to najčešće pripisuje izostanku motivacije. Jasno je, dakle, da je uloga motivacije u svakom procesu učenja esencijalna. Učenik može biti ekstrinzično motiviran kad je razlog neki vanjski faktor, a najčešće je to ocjena, ili intrinzično, ako uživa u procesu učenja ili mu je zanimljiva građa koja se obrađuje pa je takav učenik već unaprijed motiviran za učenje zbog svojih privatnih razloga.

«U psihologiji postoje dva glavna pristupa motivaciji: jedan podrazumijeva različite teorije potkrepljenja ili nagrade, a u drugom su bitni pojedinčeva slika o sebi i stupanj aspiracije.» (Mihaljević- Djigunović 1998). Nadalje, Djigunović ističe kako su u kvalitetnom programu učeniku poticaj dostižni ciljevi i pažljivo razrađeni koraci, a stalna povratna informacija o točnosti odgovora – potkrepljenje naučenoga.» (Mihaljević- Djigunović, 1998: 23)

Ushioda (jedan od zagovaratelja danas prihvaćenog pojma motivacije kao uzroka uspjeha u učenju jezika) smatra da motivacija treba imati aktivnu, funkcionalnu i dinamičnu ulogu tijekom cijelog procesa učenja. (Mihaljević- Djigunović, 1998)

Jedan od načina na koji se to može provesti u djelu jest individualizacija učenja.

INDIVIDUALIZACIJA PROCESA UČENJA I VRJEDNOVANJA

Poučavanje se više ne odvija samo u učionicama pod budnim okom poučavatelja.

Individualizacija procesa učenja viđena je i definirana na različite načine. Benson (1997) iznosi više definicija koje bolje objašnjavaju pojam individualizacije učenja, pa tako kaže da taj pojam obuhvaća situacije u kojima učenici uče sami, skup vještina koje se mogu naučiti i primijeniti u samostalnom učenju, prirođena sposobnost koja je potisnuta institucionaliziranim edukacijom, uvježbavanje učenikove odgovornosti prema njihovom vlastitom učenju, pravo učenika da odrede tijek svog učenja ili slobodu da se kontrolira sadržaj i tijek vlastitog učenja, a Little (1991) vidi pojam individualizacije učenja (*learner autonomy*) kao sposobnost za samostalan rad koji se može odvijati unutar kao i izvan učionice, ali učenik je uvjek aktivan sudionik.

No, većina studenata još uvijek se poučava metodama koje ih ne osposobljavaju za samostalnu primjenu stečenoga znanja upravo zato jer ih se ne uči kako da uče sami, već se informacije prerađuju rade za njih ili umjesto njih.

McGarry (1995) ističe: poučimo li učenike kako učiti, dajemo im slobodu da nauče kako bolje organizirati svoje vrijeme, kako isplanirati svoj rad te kako razlučiti ostvarive od nedostupnih ciljeva. Na taj način učenici nakon određenog vremena razvijaju vještine potrebne za suočavanje i snalaženje u novim situacijama, a jednako tako i prihvaćaju i odgovornost za ono što rade i shvaćaju da oni sami mogu utjecati na svoj rad, što podiže motivaciju i garancijom je kvalitetnoga rada.

Ono što je svojstveno individualizaciji procesa učenja jest da učenici koji su uključeni u taj proces, svojevoljno uče kako bi zaista naučili, a u tom procesu aktivno raspolažu svojim vremenom razvijajući strategije i vještine učenja, postavljajući ciljeve koje ispunjavaju, a zatim ih uz pomoć profesora ili samostalno procjenjuju, osjećajući napredak koji ih motivira

 u dalnjem radu.

Važan preduvjet uspješnoj individualizaciji učenja su poticanje i ohrabrvanje učenika da kroz određeno vrijeme, uz vježbu i stručno vodstvo poučavatelja, ostvaruju svoje ciljeve. Dakle, bitan dio ovog procesa jest povratna informacija. Treba voditi računa o onome što ocjenjujemo. Naglasak treba biti na procesu, tako da učenici imaju osjećaj napretka na područjima koja im moraju biti ostvariv izazov.

Većina ovakvih oblika učenja događa se izvan učionice, a može i ne mora se odvijati uz pomoć poučavatelja. Pri tome je vrlo važno razlikovati domaću zadaću, gdje učenici drillom uvježbavaju određenu konstrukciju, od samostalnog učenja za koje je potrebno vrijeme i koje razvija učenikove vještine i sposobnost snalaženja i hvatanja ukoštač s različitim zadatcima.

Učenikov samostalan rad na različite je načine koristan. Na prvoj mjestu takav način rada daje učeniku mogućnost da odluči što, kako i kada će učiti, ali je potrebno da ih mi prije poučimo tim vještinama, a zatim ih ohrabrujemo da se razvijaju u tom smjeru. U njihovom samostalnom radu bitno im je dati popis gramatika, rječnika i ostalog što će im pomoći ili olakšati rad. Učenici su više koncentrirani na proces učenja, a ne isključivo na završni rezultat, a pri tome oni su osposobljeni i po završetku poučavanja samostalno nastaviti svoj razvoj u tom smjeru.

Pogrješno je misliti da učitelj ovdje ima manju ulogu. Naprotiv, treba uzeti u obzir činjenicu da je vrlo čest slučaj, ukoliko se takva vrst zadatka ne ocjenjuje, da se učenici vrlo vjerojatno neće uključiti u taj proces. Učitelj bi tu mogao imati presudnu ulogu jer može svojim umijećem motivirati učenike da se uključe u taj proces, a takav podvig nije lak.

Poučavatelj može postavljanjem niza realnih i ostvarivih ciljeva pomoći u osposobljavanju učenika za samostalan rad. Pri tome Mihaljević- Djigunović (1998) ističe kako je bitno imati raznolike i svrhovite aktivnosti, kao i vođeno samoocjenjivanje što će biti poticaj za daljnju motivaciju.

Treba uzeti u obzir da pojedini učenici ne preferiraju ovaku vrstu poučavanja. Postoji i velika mogućnost da prepisu rad od svojih kolega, ako se radi o pismenom zadatku, a može se dogoditi i da nastavnik pogriješi i tako podcijeni ili precijeni rad učenika kada, to ne bi trebao. Prisutan je naravno i problem motivacije koja vrlo često izostane ako rad nije ocijenjen. Ako pak takav rad odlučimo i ocijeniti, vrlo je teško dati ocjenu kada učitelj nije u mogućnosti nadgledati takav rad.

Dolazimo do zaključka da je ocjenjivanje individualnog učenja katkad teško izvedivo. Komplicirano je odrediti koliki je napredak u radu postignut te ga onda pravedno i ocijeniti, a postavlja se i pitanje treba li ocijeniti konačan rezultat ili proces.

Unatoč tomu svemu, individualizacija učenja vrijedna je pokušaja, ako se pažljivo osmisli.

UVODENJE INDIVIDUALNOG PRISTUPA U NASTAVU TEHNIČKOGA ENGLESKOG JEZIKA

Ove činjenice natjerale su me da uvedem promjene u sustav ocjenjivanja i pratim kako će se to odraziti na motivaciju i klimu u razredu te na proces učenja. Studenti su dobili

mogućnost da uče samostalno, uz stručnu pomoć profesora, uvođenjem individualnog pristupa u nastavu stranoga jezika.

U projekt u koji su bili uključeni studenti prve i druge godine, individualno učenje se pokušalo integrirati u već postojeći sustav ocjenjivanja. Uzeto je u obzir da postoje učenici kojima ne odgovara takav način rada i stoga je sudjelovanje bilo neobvezatno, ali oni studenti koji su odlučili sudjelovati, za svoj su rad bili i nagrađeni.

Tijekom akademske godine studenti su imali mogućnost uključiti se u 5 različitih projekata koji bi im, ako ih obave točno i na vrijeme, donijeli po 2 boda, odnosno ukupno 10 bodova na kraju godine. Ti bodovi pribrojavaju se kod završnog pismenog testa kojim se provjerava znanje gramatike, vokabulara i razumijevanja teksta, a strukturiran je tako da ima mogućih 100 bodova. Na taj način, studentima je omogućeno da s ukupno 10 prikupljenih bodova na projektu povise ocjenu, ili čak ostvare prolaz na završnom ispit. Studenti također mogu birati koliko bodova žele prikupiti, odnosno koliko zadatka žele napraviti.

Za poučavanje tehničkoga engleskog jezika vrlo je važno precizno definirati i prevesti pojedine pojmove i sintagme čemu treba pridati veliku pozornost. No, suhoparno je prevoditi dugačke stručne tekstove na satu, a to je zaista katkad potrebno. Toj svrsi odlično je poslužio ovaj projekt jer su studenti osim tehničke terminologije ostvarili i ono najvažnije: vještine čitanja i pronalaženja njima bitnih informacija te prepoznavanje i snalaženje u onim gramatičkim strukturama koje su svojstvene stručnom tekstu.

Zadaci su bili različitog tipa: zadaci provjere razumijevanja stručnog teksta i prevođenje određenih sintagmi i konstrukcija iz zadanoga teksta, prevođenje cijelog stručnog teksta s engleskoga na hrvatski jezik, pisanje sažetaka stručnoga teksta s ograničenim brojem riječi, informiranje o određenoj temi putem pitanja na koje je potrebno naći odgovore i, na kraju, prevođenje stručnog teksta s hrvatskoga na engleski jezik.

Studenti su upute za svaki zadatak dobili pismenim putem uz tekst na kojem je trebalo raditi. Upute su sadržavale popis rječnika, časopisa ili udžbenika koji bi studentima olakšali rad. Rok za obavljanje zadatka bio je tjedan dana, što je vrlo važno, jer je bilo pokušaja da se svi zadaci predaju odjednom, što nije cilj ovoga projekta. Potrebno je da studenti rade tijekom cijele godine. Ukoliko student nije uspješno riješio zadatak, dobio je dodatne upute i pomoć od profesora te još jednu priliku da ga ispravi i dobije 2 boda.

Zadaci su obuhvaćali građu koja je usko vezana za samu nastavu i na taj način pomaže boljem razumijevanju i usvajanju nastavnoga programa te razvijanju vještina snalaženja u stručnome tekstu.

Dakle, u ovom slučaju možemo odabrati dva modela ocjenjivanja; na kraju godine učenici pišu test kojim se provjerava njihovo znanje vokabulara i gramatike te snalaženje u tehničkom tekstu, a tijekom godine imaju prilike raditi prijevode i sažetke tehničkih tekstova tematski vezanih za predavanja te za to dobivati bodove koji im na taj način olakšavaju prolaz na završnom testu.

Uloga profesora u ovom procesu bila je davati studentima upute za svaki zadatak pismeno, potom vrlo dobro proučiti napravljeno, ukazati na pogreške koje se ponavljaju i, ono najbitnije, ohrabriti studenta u dalnjem rad i napredovanju. Na taj način studenti se uče samostalnom radu, a i samoprocjenjivanju te činjenici da uz rad mogu napredovati i razvijati

svoje vještine. Rad pojedinca nije se uspoređivao s radom ostalih studenata, što za one koji su nesigurni ili smatraju da imaju manje talenta za jezik, može biti vrlo stimulativno, a za one koji su napredniji, postavljeni su viši ciljevi i teži zadatci koji su veći izazov. Komunikacija između profesora i studenata se poboljšava, jer student nije više samo broj, nego osoba čiji razvoj se prati.

Kvaliteta povratne informacije o učenikovu učenju iznimno je važna za formiranje njegova pojma o sebi jer potiče učenika na samoprocjenjivanje vlastitih iskustava i postignuća. Naglašavanjem svedavanja jezika na razini pojedinca dolazi do prihvatanja drukčijeg pojma sposobnosti za učenje jezika. Ta se sposobnost definira kao nešto što se stječe trudom, a ne kao demonstriranje neke prirođene karakteristike (Mihaljević- Djigunović, 1998).

Očito je kako ovakav način nije jednostavan za profesora. Naprotiv, očekuje se vrlo velik angažman, ali napredak i znanje studenata najveća su nagrada. Ovakvim načinom postiže se kvaliteta rada, profesor ima bolji pregled znanja učenika, a ujedno ovakav rad olakšava učeniku praćenje nastave i aktivno sudjelovanje jer je učenik unaprijed pripremljen za temu.

Pri zadavanju zadataka treba obratiti pozornost na sljedeće: zadatak treba biti koristan studentima, tj. kod učenja stranog jezika treba imati na umu njihove potrebe, zadatak treba biti jasno definiran, što je u ovom slučaju bilo pismenim putem. Kako bi se izbjeglo prepisivanje, zadatci trebaju biti različiti i treba voditi računa da svaki od studenata preda onaj koji je dobio, i na kraju vrlo je važan komentar profesora nakon što je pažljivo pročitao učenikov rad. Povratna informacija i riječi ohrabrenja zapravo su bitna sastavnica svega jer učenicima daje povod za daljnji rad i osjećaj da oni to mogu i znaju sami.

Ovim projektom studenti su dobili mogućnost utjecati na svoju završnu ocjenu. Oni svojevoljno postaju aktivni sudionici procesa učenja. Naglašavam još jednom da za one koji nisu sudjelovali u projektu, nikakvih sankcija nije bilo, kao ni favoriziranja onih koji su odlučili sudjelovati. Glavni cilj bio je, zapravo, povećanje motivacije studenata i jednakost njihove budnosti i aktivnosti na satu kroz pokušaj individualizacije učenja. Nakon 3 projekta studenti su dobili upitnik u kojem su izrazili svoje stavove o projektu.

UPITNIK

Studenti koji su sudjelovali u projektu, molim neka odgovore na dio A) ovog upitnika, a oni koji nisu, na dio B).

A) Izrazite slaganje ili neslaganje sa sljedećim tvrdnjama:

- I.) Sudjelovao/la sam u projektu jer ...
- osjećao/la sam da tako mogu utjecati na svoju završnu ocjenu;
1	2	3	4	5
- dobar je osjećaj biti dio nekog projekta;
1	2	3	4	5

- c) to me prisililo da učim engleski i kod kuće, što smatram korisnim;
 1 2 3 4 5
- d) mislim da je takav način ocjenjivanja pravedniji;
 1 2 3 4 5
- e) osjećao/la sam da profesor može bolje kontrolirati moj rad i pomoći mi u napredovanju;
 1 2 3 4 5
- f) bojao/la sam se da će moje nesudjelovanje negativno utjecati na moju završnu ocjenu;
 1 2 3 4 5
- g) nisam imao/la ništa bolje raditi pa sam prihvatio/la rad na projektu;
 1 2 3 4 5
- h) svi moji prijatelji sudjelovali su u projektu, pa sam i ja;
 1 2 3 4 5
- i) osjećao/la sam da to trebam učiniti, ali zapravo, nije mi se uopće svidjelo;
 1 2 3 4 5
- j) nešto drugo _____.

II.) Koliko je Vaše sudjelovanje u ovom projektu utjecalo na promjenu vašeg stava prema predmetu Tehnički engleski jezik? Možete zaokružiti više opcija.

- k) Imam osjećaj da sam uključen(a) u proces stvaranja moje ocjene i to mi se sviđa.
- l) Osjećam da se moja komunikacija s profesorom poboljšala. Više mi nije neugodno pitati za savjet, kao ni ono što mi nije jasno.
- m) Više mi odgovara ovakav tip rada i pismena komunikacija s profesorom jer je manje neugodno pred mojim kolegama od povlačenja nastavnika za rukav u vezi s onim što mi nije jasno.
- n) Moj stav prema predmetu nije se uopće promijenio, niti se poboljšala komunikacija i rad s nastavnikom.
- o) Sve mi je to dosadilo nakon određenog vremena

B) Studenti koji nisu sudjelovali u projektu, molim neka izraze zašto su tako odlučili.

Nisam sudjelovao u projektu jer...

 _____.

REZULTATI INDIVIDUALIZIRANOG PRISTUPA

Upitnik je pokušaj detektiranja razloga sudjelovanja studenata u projektu te ispitivanje

promjene njihovog stava prema predmetu nakon što su se uključili u projekt. Ispituju se i razlozi nesudjelovanja u projektu. Time se želi doći do rezultata koji bi bili pomoć i poticaj za daljnje projekte koji poboljšavaju kvalitetu nastave.

Slijede statistički podatci i analiza upitnika koji su studenti ispunjavali nakon 3 obrađena zadatka.

Projekt je bio proveden na ukupno 120 studenata; 80 studenata prve godine i 40 studenata druge godine. U projektu je sudjelovalo 47% studenata prve godine i 25% studenata druge godine, odnosno ukupno 40% studenata od sveukupno njih 120.

I.) Sudjelovao/la sam u projektu jer ...

Tablica 1. Izrazite slaganje ili neslaganje sa sljedećim tvrdnjama:

Pitanje	1	2	3	4	5
a) osjećao/la sam da tako mogu utjecati na svoju završnu ocjenu				21%	79%
b) dobar je osjećaj biti dio nekog projekt	32%	45%	23%		
c) to me prisililo da učim engleski i kod kuće, što smatram korisnim	4%			26%	66%
d) mislim da je takav način ocjenjivanja pravedniji				24%	76%
e) osjećao/la sam da profesor može bolje kontrolirati moj rad i pomoći mi u napredovanju			10%	33%	57%
f) bojao/la sam se da će moje nesudjelovanje negativno utjecati na moju završnu ocjenu	79%	21%			
g) nisam imao/la ništa bolje raditi pa sam prihvatio/la rad na projektu	58%	32%	6%		4%
h) svi moji prijatelji sudjelovali su u projektu, pa sam i ja	53%	23%	24%		
i) osjećao/la sam da to trebam učiniti, ali zapravo nije mi se uopće svidjelo		88%	12%		

1= to nije nimalo utjecalo na moje sudjelovanje u projektu

2= to nije imalo bitnog utjecaja na moje sudjelovanje u projektu

3= to je utjecalo na moje sudjelovanje u projektu

4= to je prilično utjecalo na moje sudjelovanje u projektu

5= to je bilo presudno za moje sudjelovanje u projektu

Tablica 2. Koliko je vaše sudjelovanje u ovom projektu utjecalo na promjenu Vašeg stava prema predmetu Tehnički engleski jezik? Možete zaokružiti više opcija.

Tvrđnje	Postotak
a) Imam osjećaj da sam uključen(a) u proces stvaranja moje ocjene i to mi se svida.	95 %
b) Osjećam da se moja komunikacija s profesorom poboljšala. Više mi nije neugodno pitati za savjet i ono što mi nije jasno.	68 %
c) Više mi odgovara ovakav tip rada i pismena komunikacija s profesorom jer je manje neugodno pred mojim kolegama od povlačenja nastavnika za rukav u vezi s onim što mi nije jasno.	54%
d) Moj stav prema predmetu nije se uopće promijenio, niti se poboljšala komunikacija i rad s nastavnikom.	28 %
e) Sve to mi je dosadilo nakon određenog vremena	24%

Iz tablica se može vidjeti da su oni studenti koji su se odlučili sudjelovati u projektu, to učinili poglavito zbog ocjene, njih 79% kaže da je to bilo presudno za njihovo sudjelovanje. Dakle, ocjenjivanje se prema očekivanju pokazalo glavnim pokretačem za sudjelovanje u projektu, što je samo potvrdilo da vrjednovanje utječe na motivaciju, a tu činjenicu potrebno je na najbolji način iskoristiti u što kvalitetnijem osmišljavanju nastavnoga programa.

76% studenata kaže kako je bila presudna i činjenica da je za njih takav način ocjenjivanja pravedniji, kao i da im je projekt koristan jer ih je prisilio da uče i kod kuće (njih 66%). Zanimljivo je i to da je 55% ocijenilo mogućnost profesorove kontrole i pomoći u njihovom radu presudnim, 33% bitnim, a njih 79% kaže da na njih nimalo nije utjecao strah da će im nesudjelovanje negativno utjecati na završnu ocjenu, što znači da su u projekt zaista ušli svojom voljom, što smatram jako bitnim.

58% studenata izjavilo je da nisu imali ništa pametnije raditi pa su se priključili projektu. Njih 88% tvrdi da to nisu učinili iz osjećaja obaveze i da to nije imalo bitnog utjecaja na sudjelovanje u projektu.

No, rezultati pokazuju da je, ipak prisutan razlog uključenja u projekt taj što su to učinili i njihovi kolege: njih 24% kaže da je to utjecalo na njihovo sudjelovanje. Njih 23% navodi da je dobar osjećaj biti dio nekog projekta. Očito je da i taj sociološki moment igra svoju ulogu i treba na njega obratiti pozornost te ga pokušati ga iskoristiti na što bolji način u svrhu

motiviranja studenata.

Ispitivanje promjene njihovog stava prema predmetu također je dovelo do zanimljivih rezultata. 95% studenata koji su uključeni u projekt, izrazilo je da osjeća kako su uključeni u proces formiranja svoje ocjene i to im se sviđa. Njih 68% osjeća da se poboljšala komunikacija s profesorom, a 54% studenata kaže da im više odgovara ovakav način komunikacije između profesora i studenata. Njih 28% misli da se komunikacija između profesora i studenata nije poboljšala, a za 24% projekt je nakon određenog vremena postao dosadan.

Možemo, dakle, zaključiti da je studente za rad najviše motivirala ocjena, poboljšala se komunikacija između profesora i studenata, što je rezultiralo i povećanom motivacijom na predavanjima, a to je i bio glavni cilj ovoga projekta. Bitno je naglasiti i da je uvođenje individualiziranog pristupa dobro prihvaćeno kod većine studenata te da treba nastaviti s takvim radom jer daje studentima mogućnost da sami modeliraju svoju završnu ocjenu, a to im se sviđa.

Studenti koji su sudjelovali u projektu kao dodatne razloge naveli su da je projekt dobar:

- jer student mora sam tražiti rješenja i razmišljati;
- jer ih je prisilio da otvore literaturu iz predmeta prije završnog teksta, što inače ne bi učinili;
- jer im služi da uoče svoje pogreške i porade na njima;
- jer ih prisiljava na rad;
- jer zadaci nisu teški, a mogu puno naučiti;
- jer je to lakši način suradnje između profesora i studenta; profesor će shvatiti koliko student zna i koliko se trudi te biti blaži kod ocjenjivanja na završnom ispitu;
- jer su naučili nešto više;
- jer im je potreban hrvatski prijevod, zbog težine teksta, a na satu nemaju vremena samo to vježbati.

Oni studenti koji se nisu uključili u projekt, kao razloge naveli su da:

- nemaju vremena, ali to namjeravaju učiniti jer će im pomoći na završnom ispitu;
- projekt smatraju dosadnim i bolje je napisati ispit na kraju godine i to rješiti odjednom;
- ne da im se pisati takve projekte;

- projekt nije obavezan i ne utječe puno na rezultat završnog ispita;
- imaju loše znanje engleskoga i to im je preteško;
- to je previše posla te im oduzima im previše vremena;
- nemaju problema s engleskim i na završnom testu imaju manje posla.

Najvažnije je da su studenti shvatili kako im je ovakav način rada koristan jer ih je prisilio da uče, ali ne zaboravimo da se većina njih prvotno uključila u projekt radi bolje ocjene. Dio njih koji se nije uključio u projekt, naveo je kao jedan od razloga što projekt nije obavezan. Ostaje, dakle, otvoreno pitanje bi li obvezno sudjelovanje studenata u projektu imalo isti ili bolji učinak.

To bi mogla biti tema za neko drugo istraživanje, jer ta opcija vrijedna je pokušaja. Dio studenata ima slabo znanje engleskoga, što je loš preduvjet, jer ipak se podrazumijeva da studenti vladaju jezikom kako bi mogli dio rada obavljati samostalno i služiti se stranom literaturom bez ičije pomoći. Postoje i oni kojima projekt zadaje previše posla te će oni svoj dio obaviti brže i jednostavnije na završnome ispitu. No koliko će temeljitije biti njihovo stvarno znanje, pitanje je na koje je teško dati precizan odgovor.

Iz ankete je vidljivo da su studenti prve godine dobro prihvatali zamisao, dok su ju studenti druge godine prihvatali nešto slabije, što tumače nedostatkom vremena zbog angažiranosti u drugim projektima na fakultetu.

ZAKLJUČAK

Projekt je dao rezultate jer dosad je sav moj trud da ih natjeram da pišu domaće zadaće pada u vodu, a sada su radili i više od toga te u radu očito uživali jer je izbor bio njihov. Kako bi odradili zadatke, morali su naučiti koristiti rječnike i čitati tekstove s razumijevanjem da bi mogli sažeti bit, a to znači da su uistinu postali aktivni sudionici u procesu učenja. Činjenica da su svojevoljno krenuli u projekt, govori dovoljno o njihovoj motiviranosti za rad i želi da nauče, ali nemojmo zaboraviti i odlučujući faktor, a to je ocjenjivanje koje je najvećim dijelom uvjetovalo dobre rezultate.

Naglasila bih još da je projekt znatno utjecao na dinamiku sata. Kako su materijali koje su obradivali kod kuće bili vezani za predavanja, studenti su bili spremniji reagirati na moja pitanja i komunicirati na sátu, koristeći prethodno novousvojeni vokabular. Sve češće se događalo da su studenti bili spremni diskutirati o pročitanom tekstu i izraziti svoje mišljenje o njemu, a time su potaknuli i onaj dio studenata koji nije bio angažiran da se uključi. Na taj način svi su profitirali, pa i oni koji nisu željeli biti dio projekta.

Njihov individualni rad vrlo sam pažljivo iščitavala, označujući pogreške, ali ne zaboravljujući na kraju i riječi pohvale i poticaja, dajući im priliku da ispravljeni rad donesu ponovno na provjeru kada na njemu porade. Ta fleksibilnost i uspostavljanje ležernijeg i na

mnoge načine otvorenijeg komunikacije između profesora i studenata, dao je kreativniju dimenziju procesu učenja, ali i poučavanja, što se pozitivno odrazilo na aktivnost na satu, razvijanje vještina kod studenata, a na kraju i kroz ocjenu.

Profesor u ovom projektu prestaje biti sveznajući rječnik i nije više samo poučavatelj već vodič, pomagač i poticatelj u procesu učenja. Ta uloga svakako nije laka, ali je izazov svakome tko voli ovaj posao. A takvih je još mnogo, zar ne?

LITERATURA

- Benson, P. and P. Voller (1997). Autonomy and Independence in Language Learning. London: Longman.
- Little D. (1991). Learner Autonomy 1: Definitions, Issues and Problems. Dublin: Authentik.
- Mihaljević-Djigunović, J. (1998). Uloga afektivnih faktora u učenju stranih jezika. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- McGarry, D. (1995). Learner Autonomy 4: The Role of Authentic Texts. Dublin: Authentik.
- McNamara T. (2000). Language Testing. Oxford University Press

INDEPENDENT LEARNING IN TEACHING OF TECHNICAL ENGLISH

Summary

This work is a result of the project research carried out among the first and second year students of mechanical engineering who are attending lectures of Technical English on The Faculty of Polytechnics in Zagreb. The work deals with the problem of keeping the students' motivation by involving them into a process of independent learning which is then monitored and assessed. At the same time it is monitored how it affects their responsiveness during lessons keeping in mind that the assignments which they are supposed to do at home are a part of the curriculum. After having taken part in the project, the students expressed their attitudes about their participation, which has helped explain the correlation between motivation, evaluation and learner autonomy.

Key vocabulary: motivation, evaluation, learner autonomy